

UDENRIGSMINISTERIET
DEPARTEMENTET FOR UDENRIGSØKONOMI
Markedsafdelingen

Folketingssekretariatet

23 DEC. 1977

STORMGADE 10

1470 KØBENHAVN K.

TELEFON: (01) 12 28 25

60x1 BILAG M.1 J NR 400.C.2-0
(BEGES ANFØRT VED BESVARELSE)

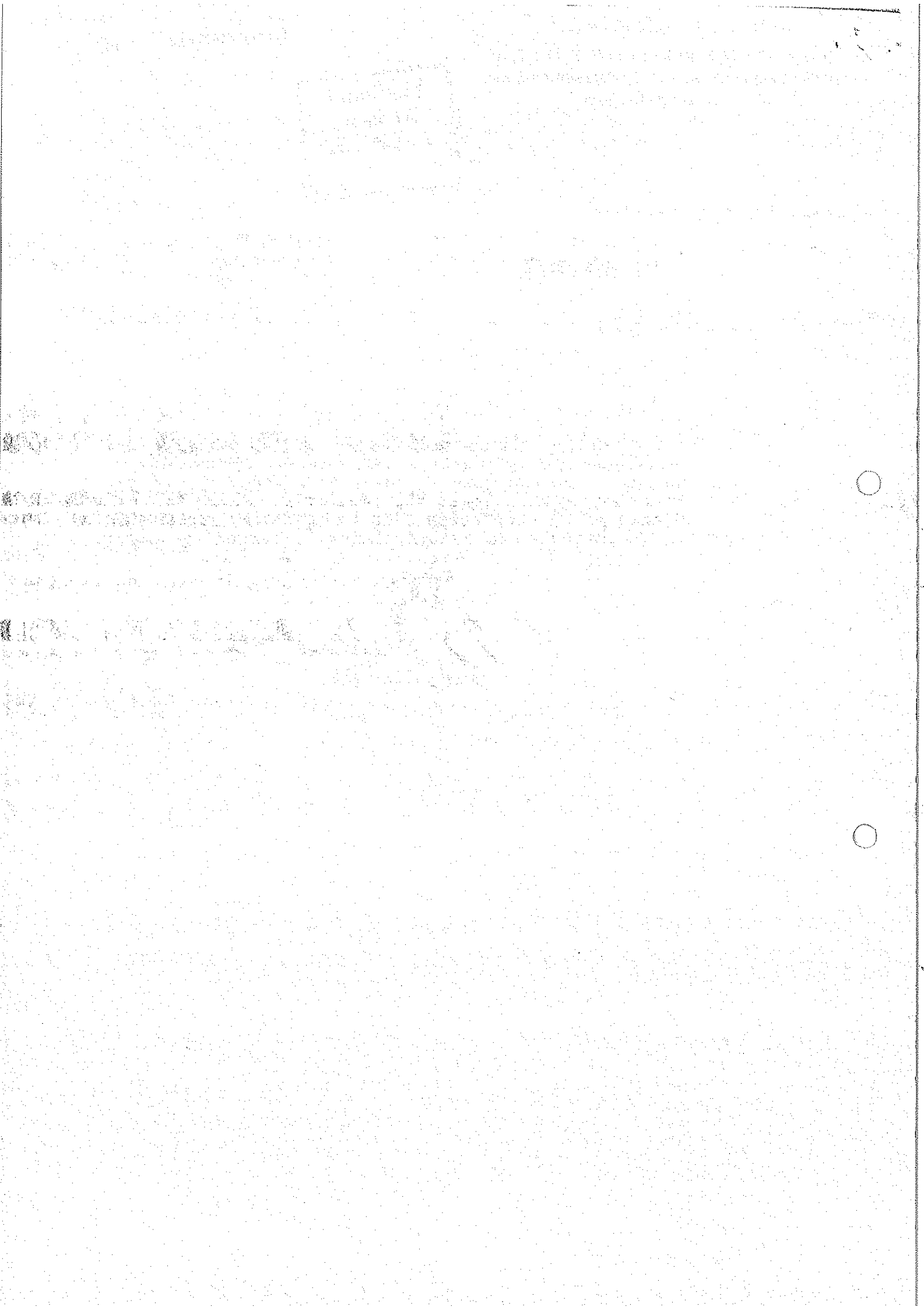
DATO 22. december 1977

Til fordeling blandt medlemmerne af folketingets
markedsudvalg og disses stedfortrædere fremsendes
./.. hoslagt i 60 eksemplarer notat vedrørende den danske
regerings bemærkninger til foreløbigt udkast til konven-
tionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og
om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager.

P.M.V.

E.B.

BØRGE MELANDER

UDENRIGSMINISTERIET
DEPARTEMENTET FOR UDENRIGSØKONOMI
Markedsafdelingen

Til medlemmerne af folke-
tingets markedsudvalg og
disses stedfortrædere

STORMGADE 10
1470 KØBENHAVN K.
TELEFON: (01) 12 28 25

2 BILAG M.1 NR. 400.C.2-0
(BEDES ANFØRT VED BESVARELSE)

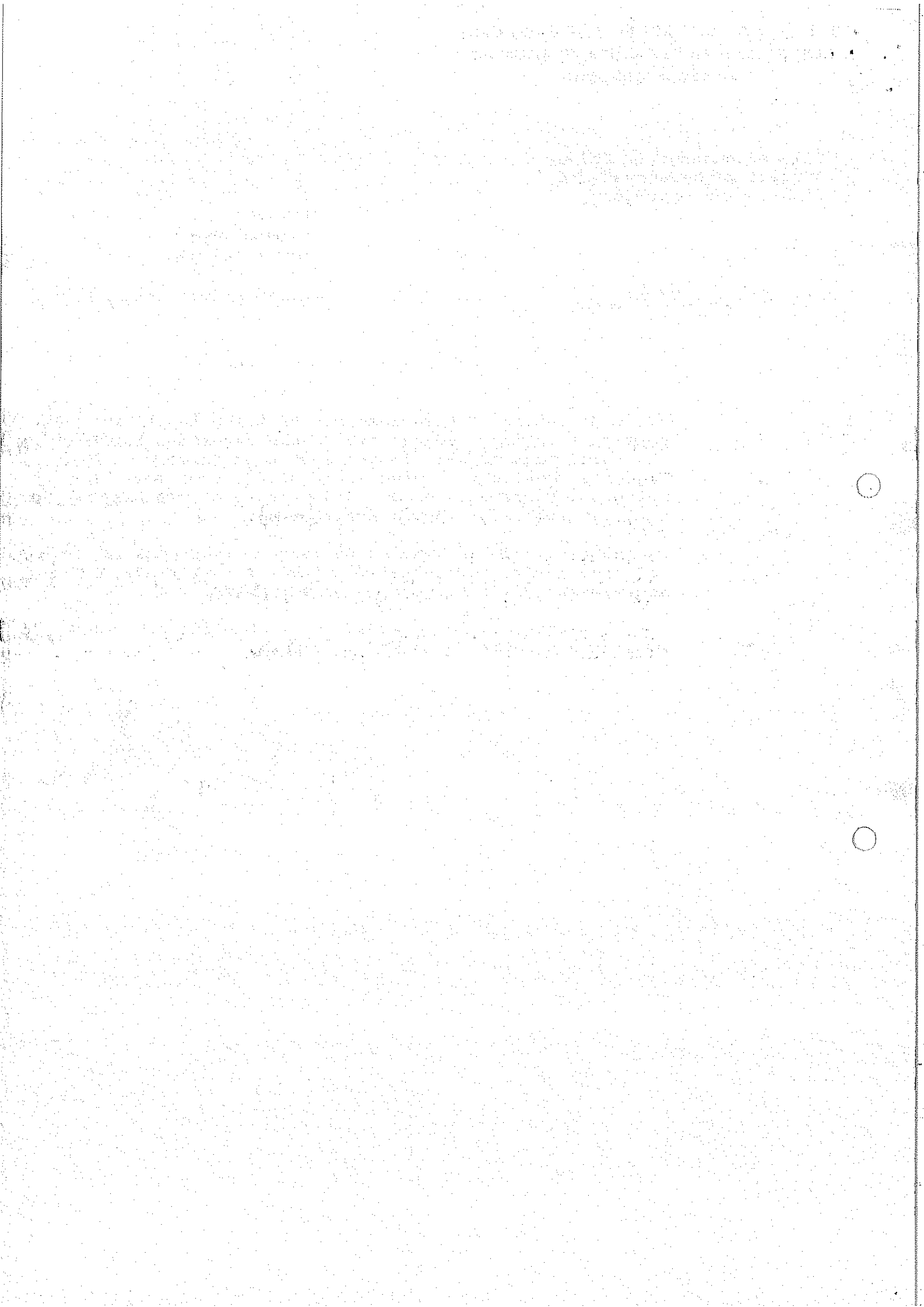
DATO Den 21. december 1977

Til underretning for medlemmerne af folketingets markeds-
udvalg fremsendes vedlagt den danske regerings bemærkning
til foreløbigt udkast til konvention om Danmark, Irland og
UK's tiltrædelse af konventionen af 27. september 1968 om
retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser
i borgerlige sager (Domskonventionen).

Forinden en endelig konventionstekst ratificeres af Danmark
vil denne blive forelagt folketinget i forbindelse med gen-
nemførelsen af de nødvendige lovændringer.

Der vedlægges endvidere et af justitsministeriet udarbejdet
forklarende notat om Domskonventionen.

H. B. Jørgensen

December 1977.

Den danske regerings bemærkninger til udkastet til konvention om de nye medlemsstaters tiltrædelse til konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager samt af protokollen af 3. juli 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af denne konvention.

Den danske regering kan i det væsentlige tiltræde konventionsudkastet, idet der dog stilles følgende ændringsforslag, ligesom man forbeholder sig ret til at fremkomme med enkelte bemærkninger, i hovedsagen af sproglig art under de kommende forhandlinger.

1. ad domskonventionens art. 5, nr. 1.

a. Den danske delegation har under forhandlingerne påpeget det betænkelige i, at art. 5, nr. 1, tillige omfatter pengeforpligtelser, således at opfyldelsesstedet for en pengeforpligtelse kan begrunde værneting. Efter visse af medlemmernes ret, herunder dansk ret, er opfyldelsesstedet for en pengeforpligtelse kreditors bopæl eller forretningssted. Hvis en dansk virksomhed sælger varer til en virksomhed i et andet EF-land, vil denne salgsaftale efter den internationale privatrets almindelige regler være underlagt dansk ret. Da opfyldelsesstedet for køberens betalingsforpligtelse herefter er i Danmark, vil art. 5, nr. 1, indebære, at en dansk sælger som den almindelige regel vil kunne anlægge sag mod køberen om betaling af købesummen ved retterne i Danmark. På tilsvarende måde vil en dansk køber kunne søges af en sælger i et andet EF-land, såfremt opfyldelsesstedet for betalingsforpligtelsen efter dette lands ret ligesom efter dansk ret er kreditors bopæl eller forretningssted.

Danmark finder, at denne konsekvens af art. 5, nr. 1, er et betænkeligt brud på grundprincipperne i reglerne om værneting. Man finder det endvidere ubødig, at den eksisterende forskel i landenes regler om opfyldelsesstedet

indflydelse på værnetingsspørgsmålet. Det foreslås derfor, at art. 5, nr. 1, ændres, således at opfyldelsesstedet for en pengeforpligtelse ikke kan danne grundlag for værneting.

b. Domstolen har i sag nr. 14/76 (Samling 1976. s. 1497) fortolket ordet "forpligtelse" i art. 5, nr. 1, således, at dette udtryk skal forstås som den kontraktsmæssige forpligtelse. Det forekommer hensigtsmæssigt at præcisere ordlyden af art. 5 i overensstemmelse hermed.

c. På baggrund af de under a og b nævnte synspunkter foreslås det at affatte art. 5, nr. 1, således:

"I sager om kontraktsforhold ved retten på det sted, hvor sagsøgte forpligtelse efter kontrakten er opfyldt eller skal opfyldes, medmindre denne forpligtelse udelukkende består i betaling af penge".

2. ad domskonventionens art. 6, nr. 2.

Ved en fornyet gennemgang af konventionen og rapporten hertil er man blevet opmærksom på, at bestemmelsen i art. 6, nr. 2, angår det særlige søgsmål, der i f.eks. fransk ret kendes under betegnelsen "action en garantie". Dette begreb findes - ligesom i Tyskland - heller ikke i Danmark

Danmark må på denne baggrund anmode om, at der i protokol-
len indsættes en bestemmelse om Danmark i lighed med den bestemmelse, der gælder for Tyskland, jfr. art. V. Bestem-
melsen kan affattes således:

"De i artikel 6, nr. 2, fastsatte kompetenceregler vedrørende søgsmål til opfyldelse af ^{en garantiforpligtelse} eller et interventionssøgsmål kan ikke gøres gældende i Danmark. I den stat kan enhver, der har bopæl inden for en anden kontraherende stats område, inddrages i sagen i henhold til dansk rets almindelige regler om procesunderretning. De retsafgørelser, der træffes i de øvrige kontraherede stater i medfør af art. 6, nr. 2, skal anerkendes og fuldbyrdes i Danmark i overensstemmelse med afsnit III."

3. Domskonventionens værnetingsregler i forbrugersager.

a. Generelt.

Domskonventionen, der er trådt i kraft mellem EF's seks oprindelige medlemslande i 1968, indeholder ingen særregler om værneting i sager om aftaler indgået mellem erhvervsdrivende og forbrugere (forbrugeraftaler). Bortset fra sager vedrørende forsikring eller afbetalingskøb m.v., vil forbrugerftaler derfor blive reguleret af konventionens alm. værnetingsregler. Der er derfor grund til at overveje, om disse er tilfredsstillende ud fra hensynet til beskyttelse af forbrugerne. Dette er efter Danmarks opfattelse ikke tilfældet. Der kan således frit indgås værnetingsaftaler til skade for forbrugeren, og bestemmelsen i art. 5, nr. 1, medfører, såfremt den opretholdes uændret, at en forbruger i visse tilfælde vil kunne sagsøges i udlandet, også som den deklatoriske regel. Da forbrugere normalt ikke vil have praktisk mulighed for at give møde for retterne i udlandet, og da gennemførelsen af domskonventionen vil medføre, at domme afsagt i de andre EF-lande skal fuldbyrdes her i landet, er der efter Danmarks opfattelse behov for at indsætte særbestemmelser om forbrugerftaler i konventionen.

Danmark har overvejet, hvorledes særregler om forbrugerftaler vil kunne indarbejdes i domskonventionen. Under disse overvejelser har man lagt vægt på ikke at foreslå for radikale ændringer i den eksisterende domskonvention, ligesom man har haft de regler om forbrugerftaler, der findes i udkastet til EF-konvention om international privatret, for øje.

På denne baggrund har man fundet, at det mest hensigtsmæssige vil være at foreslå en udbyggelse af de eksisterende regler i konventionens afdeling 4, således at disse opretholdes med visse detailændringer, men udvides til under visse nærmere forudsætninger at gælde for forbrugerftaler generelt.

b. Til det danske forslag til affattelse af afdeling 4 i konventionen, der er aftrykt nedenfor, knyttes følgende bemærkninger:

ad art. 15 bis, stk. 1.

Det er efter dansk opfattelse nødvendigt at definere begrebet forbrugeraftale. Den definition, der angives i artikel 15 bis, stk. 1, er efter dansk opfattelse, i hvert fald hvad de centrale elementer angår, i overensstemmelse med en internationalt/afgrænsning af begrebet forbrugeraftale.
accepteret

ad art. 15 bis, stk. 2.

Det forekommer naturligt, at foretage en sondring mellem de tilfælde, hvor forbrugeren sagsøges, og de tilfælde, hvor forbrugeren anlægger sag mod den erhvervsdrivende.

I det første tilfælde bør det være den normalt ufravigelige regel, at forbrugeren kun kan sagsøges i det land, hvor han har bopæl.

Derimod forekommer det for vidtgående at tillade forbrugeren i alle tilfælde at sagsøge den erhvervsdrivende ved sit eget hjemting. En rimelig begrænsning af denne ret, der følger af art. 14, stk. 1, kan foretages på grundlag af de bestemmelser, der findes i artikel 5, stk. 1, i udkastet til konvention om international privatret. Danmark finder disse bestemmelser anvendelige også i domskonventionen, men skal dog henlede opmærksomheden på, at der kan rejses forskellige spørgsmål om affattelsen af litra a.

ad art. 14.

Således som art. 14 nu er affattet vil en afbetalingskøber kunne sagsøge sælgeren ved retterne i det land, hvor køberen har bopæl, uanset at han efter aftalens indgåelse er flyttet til et andet land. Denne ret forekommer at være for vidtgående. Danmark foreslår derfor at begrænse den, således at køberen eller låntageren kun kan sagsøge sælgeren eller långiveren ved retterne i det land, hvor køberen eller låntageren har bopæl, såfremt sidstnævnte også på tidspunktet for aftalens indgåelse havde bopæl i dette land.

C. Det danske forslag til affattelse af afdeling 4.

Afdeling 4 - Kompetence ved visse former for kredittkøb og lån samt ved forbrugeraftaler.

ARTIKEL 13

I sager om køb af løsøregerstande, hvor købesummen skal betales i rater, eller om lån, der skal tilbagebetales i rater og er direkte bestemt til finansiering af køb af sådanne genstande, afgøres kompetencen efter bestemmelser i artiklerne 14 og 15, dog med forbehold af artikel 4 og artikel 5, nr. 5.

ARTIKEL 14

En sælger eller en långiver, der har bopæl på en kontraherende stats område, kan sagsøges enten ved retterne i den pågældende stat, eller ved retterne i en kontraherende stat, på hvis område køberen eller låntageren har og på tidspunktet for aftalens indgåelse havde bopæl.

Sælgeren kan kun anlægge sag mod køberen, og långiveren kan kun anlægge sag mod låntageren, ved retterne i den stat, på hvis område sagsøgte har bopæl.

Disse bestemmelser berører ikke retten til at fremsætte krav om fordringer ved den ret, der behandler det oprindelige krav i overensstemmelse med bestemmelserne i denne afdeling.

ARTIKEL 15

Bestemmelserne i artikel 14 kan kun fraviges ved aftale.

1. såfremt denne er indgået efter at tvisten er opstået, eller
2. såfremt aftalen giver køberen eller låntageren ret til at anlægge sag ved andre retter end dem, der er nævnt i denne afdeling, eller
3. såfremt aftalen er indgået mellem en køber og en sælger eller mellem en låntager og en långiver, der har bopæl /eller sædvanligt opholdssted/ i samme kontraherende stat, og aftalen tillægger retterne i denne stat kompetence, medmindre en sådan aftale ikke er tilladt efter lovgivningen i den pågældende stat.

ARTIKEL 15 BIS

Som en forbrugeraftale betegnes i denne konvention en aftale om levering af en løsøregenstand eller en tjenesteydelse, som en erhvervsdrivende indgår som led i sit erhverv, når genstanden eller tjenesteydelsen hovedsagelig er bestemt til privat anvendelse for den anden part (forbrugeren), og den erhvervsdrivende vidste eller burde vide dette.

Med forbehold af artikel 4 og artikel 5, nr. 5, finder artikel 14 og 15 tilsvarende anvendelse på sager om forbrugeraftaler, som ikke er omfattet af artikel 13, Artikel 14, stk. 1, finder dog kun anvendelse, såfremt

- a) der forud for aftalens indgåelse er sket annoncering specielt rettet til det land, hvor forbrugeren havde sin bopæl, eller er foretaget henvendelse dér, og
- b) forbrugeren har foretaget de handlinger, der fra hans side er nødvendige for aftalens indgåelse i dette land

4. Domskonventionens værnetingsregler i sager om arbejdsaftaler.

I rapporten til domskonventionen anføres side 42-43 om arbejdsaftaler, at gruppen, der arbejdede med udkastet til domskonventionen, afstod fra at udfærdige særlige værnetingsregler til beskyttelse af arbejdstagere. Dette skyldes bl.a., at Kommissionen arbejdede med standardisering af de arbejdsretlige retsfor skrifter i medlemsstaterne.

Dette arbejde foregår stadig, og Kommissionen har forelagt Rådet forslag til forordning om internationalt privatretlige regler for arbejdsforhold.

Danmark er af den opfattelse, at der kan være behov for særlige værnetingsregler for arbejdsforhold, men kan tiltræde, at disse ikke udfærdiges før arbejdet med ovennævnte forordning er tilendebragt. Imidlertid bør man allerede nu tage højde for, at en tilpasning af domskonventionen kan blive nødvendig. Dette vil kunne opnås gennem en særlig bestemmelse i domskonventionen om, at der i en rådsforordning eller et rådsdirektiv kan fastsættes særlige regler om domstole

internationale kompetence i sager om arbejdsforhold.

Notat om domskonventionen.1. Indledning.

Ifølge tiltrædelsesaktens artikel 3, stk. 2, er de nye medlemsstater forpligtet til at tiltræde de i EØF-traktatens artikel 22o forudsatte overenskomster samt protokollerne vedrørende Domstolens fortolkning af disse overenskomster, undertegnet af de oprindelige medlemsstater, og med dette mål for øje at indlede forhandlinger med de oprindelige medlemsstater med henblik på at foretage de nødvendige tilpasninger heraf.

I medfør af EØFT artikel 22o har de oprindelige 6 medlemsstater undertegnet 2 konventioner. Dels konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelsager, samt protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af denne konvention. Konventionen er trådt i kraft mellem de oprindelige 6 medlemsstater. Dels en konvention om gensidig anerkendelse af selskaber og juridiske personer. Denne konvention, der er undertegnet den 29. februar 1968, er endnu ikke trådt i kraft mellem fællesskabernes oprindelige medlemsstater, idet Holland endnu ikke har ratificeret.

De faste repræsentanternes komité nedsatte den 12. oktober 1972 en ad hoc gruppe vedrørende tilpasning af artikel 22o konventioner. Denne gruppe har på 12 møder i perioden fra slutningen af 1972 til udgangen af 1976 behandlet problemerne i forbindelse med de 3 nye medlemsstaters tiltræden af domskonventionen. Der foreligger nu et udkast til tiltrædelseskonvention, der er tilsendt medlemsstaterne til officiel regeringsudtalelse.

2. Gældende retstilstand.

Domskonventionens hovedformål er at fastsætte regler om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af domme. Således vil Danmark efter tiltrædelse af konventionen være forpligtet

til at fuldbyrde en dom, afsagt af en domstol i en af de øvrige medlemsstater under den forudsætning, at dommen omfattes af konventionen.

Det er udgangspunktet i dansk ret, at udenlandske domme ikke anerkendes og ikke kan fuldbyrdes her i riget. Dog er der fastsat regler, hvorefter domme afsagt i et af de øvrige andre nordiske lande kan fuldbyrdes her, jfr. lov nr. 300 af 8. juni 1977 om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav og om ændring af retsplejerven. Denne lov er udfærdiget på grundlag af en nordisk konvention. Endvidere anerkendes visse tyske domme i Danmark, jfr. anordning nr. 148 af 13. april 1938.

3. Domskonventionens indhold.

Konventionen kan inddeles i 2 hovedafsnit, der indeholder regler om domstolenes internationale kompetence, og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, truffet i en anden medlemsstat af Fællesskabet.

a. Værnetingsreglerne.

Domskonventionens værnetingsregler er udtømmende, således at der ikke nationalt kan fastsættes yderligere regler om værneting i forhold til de andre EF-lande.

Hovedreglen i konventionen er, at en sag skal anlægges i den stat, hvor debitor har sin bopæl. Herudover er der undtagelsesværneting, f.eks. opfyldelsesværneting og fornærmedesværneting, d.v.s. at en sag kan anlægges der, hvor en skadestilføjelse er foregået. Endvidere er der som udgangspunkt fri adgang til ved aftale at fravige konventionens værnetingsregler.

Foruden disse almindelige regler er der i konventionen optaget særbestemmelser for visse tilfælde, hvor der er særlige beskyttelseshensyn. Der er således givet særregler om værneting i forsikringsager og i sager om afbetalingskøb samt visse andre kreditforhold, hvor der ydes lån med henblik på finansiering af køb. I disse tilfælde er hovedregl

den, at "den svage part" kun kan sagsøges ved sin bopæl, ligesom han vil kunne sagsøge den "starke part" ved sit eget hjem. Endelig begrænses i disse særlige tilfælde adgangen til at indgå værnetingsaftaler.

Domskonventionens værnetingsregler er udtømmende, hvilket vil sige, at de kontraherende stater forpligter sig til at give sine domstole international kompetence i de i konventionen omtalte tilfælde. Endvidere er værnetingsregler direkte, hvilket medfører, at domstolene skal efterprøve kompetencen ved sagsanlægget. Derimod kan den ret, der senere skal fuldbyrde afgørelsen, ikke prøve, om den ret, der afsagde dommen, var kompetent.

Under forhandlingerne er domskonventionens værnetingsregler blevet foreslået ændret. Foruden nogle tekniske tilpænjinger har man fra britisk side særligt foreslået regler om værneting i forsikringsager ændret således, at adgang til at indgå værnetingsaftaler bliver udvidet.

Danmark har ønsket en ændring af værnetingsreglerne på tre punkter, jfr. herom nedenfor under 3.

b. Konventionens bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser.

Konventionens bestemmelser herom er først og fremmest af processuel art og skal ikke her give anledning til yderligere omtale. Det skal blot nævnes, at en stat kan nægte anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse, såfremt dette vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den stat, som begæringen rettes til. Endvidere er der bl.a. mulighed for at nægte anerkendelse og fuldbyrdelse, såfremt indledende processkrifter ikke er blevet forkyndt.

Der har kun været forhandlet om egentlige tekniske tilpænjinger vedrørende konventionens bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse.

4. Udestående problemer for Danmark.

Efter justitsministeriets opfattelse bør følgende spørgsmål drøftes i ad hoc gruppen:

- a. konventionens artikel 5, nr. 1,
- b. kompetence i forbrugersager,
- c. kompetence i sager om arbejdsaftaler, og
- d. artikel 6, der er et rent teknisk problem.

Idet der for så vidt angår indholdet af justitsministeriets synspunkter i disse 3 spørgsmål henvises til vedlagte udkast til officielle regeringsbemærkninger fra dansk side, bemærkes blot, at det under a nævnte spørgsmål tidligere har været drøftet i gruppen. Fra dansk side ønskede man en særlig bestemmelse om, at enhver person, der har bopæl i Danmark, og som i henhold til artikel 5, nr. 1, sagsøger ved en ret i en anden kontraherende stat, kan gøre indsigelse mod den pågældende rets kompetence. En sådan bestemmelse findes i protokollen til domskonventionen for så vidt angår Luxembourg. Gruppen kunne ikke acceptere denne danske anmodning, da de særlige synspunkter, som berettigede en udtagelse for Luxembourg, ikke gjorde sig gældende for Danmark. I gruppen har man fra dansk side accepteret dette standpunkt, men justitsministeriet finder fortsat, at der er behov i det mindste for en drøftelse af reglens konsekvenser, hvorfor man nu foreslår en mere generel bestemmelse.

For så vidt angår spørgsmålet om kompetence i forbrugersager bemærkes, at dette ikke har været drøftet officielt i gruppen. Justitsministeriet har dog været i underhåndskontakt med repræsentanter fra bl.a. Luxembourg, Belgien, Holland og Storbritannien, hvor man har mødt en velvilje for et forslag om særlige bestemmelser i forbrugersager.